

Vabariigi Valitsuse määruse „Nõuded noorte püsilaagri elukeskkonnale“ eelnõu seletuskiri

I Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrusega kehtestatakse noorte püsilaagris viibivate noorte tervise kaitseks vajalikud nõuded laagri maa-alale, hoonetele, ruumidele, ruumide sisustusele ja korrashoiule ning terviseriskide ohjamisele ja riskitegurite vähendamisele laagri elukeskkonnas. Tervisekaitsenõuded kehtestatakse selleks, et ennetada ja vähendada elukeskkonnaga seonduvaid tervisehäireid, vigastusi ja mürgistusi. Võrreldes kehtiva korraga on määruse nõudeid oluliselt leevendatud, tegemata järeleandmisi turvalisuse tagamisel. Uued nõuded võimaldavad laagripidajatel olla paindlikumad määruse eesmärkide täitmisel ning arvestada püsilaagrite erisusi. Määruse uuendamine aitab vähendada laagripidajate haldus- ja finantskoormust, kuna paindlikkus ja üheselt mõistetavad ootused toetavad sujuvat töökorraldust ning vähendavad kulusid.

Võrreldes kehtiva korraga on peamised muudatused järgmised:

- Eemaldatud on täpsed nõuded klosetipottide ja duššide arvu kohta.
- Eemaldatud on nõuded maa-ala piiramise kohta.
- Eemaldatud on nõuded käterättide ja voodipesu kohta.
- Eemaldatud on õhuniiskust puudutavad nõuded.
- Eemaldatud on nõuded, mis on teiste õigusaktidega reguleeritud.
- Lõdvendatud on nõudeid noorte püsilaagri eluruumide pindalale. Kui seni oli range nõue, et minimaalne pindala on 4 m² noore kohta, siis uues määruses on lubatud seda pindala vähendada kuni 10%, kui see on sobiv ja turvaline.
- Lõdvendatud on nõudeid magamiskohale – varasema nõutud voodi asemel on nüüd nõutud isiklik magamiskoht.
- Täpsustatud on sisustuse puhastamiseks ja desinfitseerimiseks kasutatavate kemikaalide nõudeid. Tegemist on küll üldjoontes seni kehtinud nõuetega, kuid desinfitseerimise juurde on lisatud kahjulike organismide tõrje, kuna laagris võib lisaks desinfitseerimise vajadusele ilmned ka vajadus tõrjuda putukaid (nt sääsed, sipelgad ja puugid), närilisi (nt hiired ja rotid) jne.
- Uue nõudena on lisatud, et noorte püsilaagris peavad olema kättesaadavad esmaabivahendid.
- Uue nõudena peab laagri maa-alal olema vilus viibimise võimalus.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Määruse eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Sotsiaalministeeriumi rahvatervishoiu osakonna nõunik Annemari Linno (teenistusest lahkunud) ja rahvatervishoiu osakonna nõunik Marilin Lutsoja (marilin.lutsoja@sm.ee). Eelnõu juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Piret Eelmets (piret.eelmets@sm.ee) ning mõjude hindamise Sotsiaalministeeriumi analüüsi ja statistika osakonna analüütik Gerli Põdra (gerli.podra@sm.ee). Eelnõu on keeleteimetanud Rahandusministeeriumi ühisosakonna dokumendihaldustalituse keeleteimetaja Virge Tammaru (virge.tammaru@fin.ee).

1.3. Märkused

Kehtiva, sotsiaalministri 23. märtsi 2012. a määrusega nr 7 „[Tervisekaitsenõuded noorte püsilaagritele](#)” (edaspidi *määrus nr 7*) reguleeritakse nõudeid noorte püsilaagri elukeskkonnale eelkõige tervise vaates. Määrus nr 7 on kehtestatud rahvatervise seaduse alusel, mis kaotab kehtivuse 1. septembril 2025. Rahvatervishoiu seadusega viiakse eelnõuga kavandatava määruse volitusnorm noorsootöö seadusesse, sest selles seaduses reguleeritakse noorte

püsilaagritele tegevusloa andmisega seotud küsimusi. Määrust nr 7 uuendatakse ka sisuliselt, arvestades, et selles ei ole muudatusi tehtud alates jõustumisest 01.04.2012.

Eelnõu koostamisel on lähtutud rahvastiku tervise arengukavast 2020–2030.¹

Eelnõu ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

III Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 28 lõikest 1 tuleneb riigi kohustus rakendada positiivseid meetmeid, et inimeste elukeskkond oleks tervislik ja ohutu. Eelnõu on põhiseadusega kooskõlas, kuna selles sätestatakse nõuded tervisliku ja ohutu elukeskkonna loomiseks noorte püsilaagris.

Noorsootöö seaduse § 10¹ lõige 3 sätestab, et noortelaagri elukeskkond rahvatervishoiu seaduse tähenduses peab olema seal viibivate inimeste tervist toetav ja ohutu. Eelnõuga kavandatakse täpsemad nõuded tervist toetava ja ohutu elukeskkonna tagamiseks.

Noorte püsilaagri teenuse kvaliteetseks osutamiseks ja arendavate tegevuste korraldamiseks tuleb arvestada laagri suunitlust, tegevusteks ja arenguks vajalikke tingimusi, laagris viibivate noorte vanust ja arvu ning viibimise aega. Noorte püsilaagri ruumides ja maa-alal peab olema võimalik ohutult ellu viia vähemalt tegevusloal märgitud tegevusi ja harrastusi.

Noorsootöö seaduse § 3 punkti 4 kohaselt on noorte püsilaager äriregistrisse, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse või usuliste ühenduste registrisse kantud isiku, riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikusse registrisse kantud asutuse või avalik-õigusliku juriidilise isiku (noorte püsilaagri pidaja) laager, mida peetakse noorte püsilaagri põhimääruse ning haridus- ja teadusministri antud noorte püsilaagri tegevusloa alusel ning mille ühe vahetuse pikkus on vähemalt kuus ööpäeva ja mis tegutseb aastas üle 60 päeva.

Eestis oli 2024. aastal 22 noorte püsilaagrit, mis pakuvad noortele (vanuses 7–26 aastat) mitmekesist programmi tervistava ja arendava puhkuse veetmiseks. Püsilaagrites osales 2023. aastal kokku 18 903 noort vanuses 7–26 aastat. Noorte püsilaagrid pakuvad enamasti peale puhkamisvõimaluse ka erineva suunitlusega tegevusi, näiteks jalgpallilaager, tantsulaager, fotograafiaaager, teatri- ja kunstilaager jne.

Noorsootöö seaduse § 10 lõike 1 kohaselt peab noorte püsilaagri pidajal, kes osutab noortele (vanuses 7–26 a) noorte püsilaagris järjepidevalt tervistava ja arendava puhkuse teenust, olema tegevusloba. Noorsootöö seaduse § 10² lõike 3 punkti 3 kohaselt tuleb tegevusloa taotlusele lisada andmed noorte püsilaagri tegevuseks vajalike ruumide ja hoonete, sisustuse ja maa-ala kohta ning nende vastavuse kohta elukeskkonna-, tuleohutus- ja päästenõuetele, samuti andmed toitlustamise vastavuse kohta noorte- ja projektlaagris toitlustamise nõuetele. Noorte püsilaagri pidaja peab loa taotlemiseks olema hoolitsenud selle eest, et füüsilise keskkonna tingimused vastavad kehtestatud nõuetele. Järelevalvet noorte püsilaagri elukeskkonna ning terviseriskide ohjamise ja riskitegurite vähendamise täitmise üle teeb Terviseamet.

Eelnõus on arvestatud Euroopa Liidu lähenemisviisi üldpõhimõtet, et kohustuslikud on vaid terviseohutust ja keskkonnakaitset määravad nõuded.

Määruse eelnõu koosneb kümnest paragrahvist.

¹ <https://www.sm.ee/rahvastiku-tervise-arengukava-2020-2030>.

Paragrahvis 1 on sätestatud määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse vastavalt noorsootöö seaduse § 10¹ lõikes 3¹ sätestatud volitusnormile nõuded noorte püsilaagri elukeskkonnale ning terviseriskide ohjamisele ja riskitegurite vähendamisele. Elukeskkonna nõuete all peetakse silmas noorele eakohase ja turvalise elukeskkonna tagamist, et vältida elukeskkonnaga seonduvaid tervisehäireid ja haigusi.

Paragrahvis 2 on sätestatud seni kehtinud määrusega nr 7 sarnased nõuded noorte püsilaagri maa-alale.

Lõike 1 kohaselt peab noorte püsilaagril olema omaette ja heakorrastatud maa-ala. Omaette maa-ala märgistamiseks võib kasutada piiret. Piirde puhul võib laagri pidaja/omanik ise valida, millist liiki piirdega ta laagri piirab. Võimalus on kasutada haljastust, näiteks läbipääsmatut hekki või aeda. Piire on oluline turvalisuse komponent ja soovitatav kõigile noorte püsilaagritele, sealhulgas neile, mis ei asu asulas. Nii on laagri ala selgesti eristatav nii võõrastele kui ka laagris viibijatele. Laagri territooriumil ei ladustada prügi ega noorte tervisele ohtlikke esemeid/jäätmeid. Tegemist on seni kehtinud nõudega.

Lõike 2 kohaselt peab laagri õueala olema pimedal ajal valgustatud. Noored viibivad laagris ööpäev läbi ning tegevus toimub ka öhtusel, pimedal ajal, mistõttu on vajalik, et noorte püsilaagri õueala oleks valgustatud, sest piisav valgustus tagab õuealal turvalise ja ohutu liikumise. Tegemist on seni kehtinud nõudega.

Lõike 3 kohaselt peab laagri maa-alal väljas olles olema varjus (vilus) viibimise võimalus. Tegu on vajaliku meetmega ilmastikust tulenevate tervisekahjustuste vältimiseks. Tegemist on uue nõudega, kuna kliimamuutuste tõttu on suviti tekkinud pikemad perioodid, kus välisõhu temperatuur on üle 25 °C, ulatudes ka üle 30 °C. Samas võib varju mineku vajadus tekkida ka näiteks vihma või rahe korral.

Paragrahvis 3 sätestatakse nõuded noorte püsilaagri eluruumidele.

Lõike 1 kohaselt on peavad noorte püsilaagri ruumid vastama majandus- ja taristuministri 2. juuli 2015. a määrusega nr 85 „[Eluruumide esitatavad nõuded](#)“ (edaspidi *eluruumide üldnõuete määrus*) kehtestatud tingimustele ja neid määruses ei korrata.

Lõike 2 kohaselt on eluruumide minimaalne pindala üldnõudena 4 m² noore kohta, kuid põhjendatud juhul võib noore kohta arvestatav pind olla sellest kuni 10% väiksem, kui see on sobiv ja turvaline. Selline kord teeb seni kehtiva nõude leebemaks ja paindlikumaks.

Eluruumide üldnõuete määruse § 2 näeb eluruumi miinimumsuuruseks ette 8 m², kuid ei reguleeri seda, mitme inimese kohta see käib. Seega on jätkuvalt vajalik reguleerida määrusega eluruumide ruutmeetrite arv laagris oleva noore kohta.

Ruumi pindala on oluline, sest sellega on seotud siseõhu kvaliteedi tase, sealhulgas õhu keemiline koostis ja mikrobioloogilised näitajad. Kui õhu ruumala noore kohta väheneb ja seda ei kompenseeri ventilatsioon, kasvab piisknakkustesse haigestumise sagedus. Lisaks võib väiksema pindalaga ruumides pärast mööbli (voodid, lauad, toolid jne) paigutamist jääda liiga vähe ruumi elementaarseteks läbikäiguteedeks, et tagada mugav ja ohutu pääs teistesse üldkasutatavatesse ruumidesse ja majast välja.

Lõike 3 kohaselt peavad eluruumid olema köetavad. Mistahes kütusel töötava ahju, kamina, pliidi või muu kütteseadmega köetavas hoones peab küttekolde asuma väljaspool eluruumi. Küttekolde paigutamisel on oluline, et noortel puuduks võimalus seda puudutada ning saada põletushaavu. Samuti on küttekolde eluruumis asumise korral oht, et selle lähedusse sattunud või paigutatud isiklikud asjad võivad süttida ja põhjustada tulekahju. Lisaks on oluline, et kütte lisamisel ei oleks võimalust suitsul ega vingugaasil pääseda eluruumidesse. Kuna laste

kehakaal on reeglina täiskasvanute omast väiksem ning lastel on võrreldes täiskasvanutega ka muid füsioloogilisi eripärasid, on lapsed vingugaasi, suitsu jms suhtes täiskasvanutest palju tundlikumad. Küttekollet ei tohi jätta järelevalveta. Tegemist on seni kehtinud nõudega.

Paragrahvis 4 sätestatakse nõuded ruumide sisekliimale.

Lõike 1 kohaselt peab noorte püsilaagri ruumides peab olema tervisele ohutu sisekliima ning küllaldane loomulik ja tehisvalgustus. Sobiva sisekliima määramisel tuleb arvestada inimeste arvu ruumis, ruumi suurust, tegevuste ja kasutatavate vahendite spetsiifikat. Hea sisekliima tähendab ka küllaldast loomuliku ja tehisvalgustust ning piisavat õhuvahetust. Eluruumide siseõhus ei tohi olla tervist kahjustaval määral keemilisi aineid (lenduvaid orgaanilisi ühendeid, kahjulikke gaase), tolmu, peenosakesi, mikroorganisme, mis tähendab, et arvvaartused ei tohi ületada terviseohutuse piiri ning vältida tuleb nakkushaiguste tekitajate levikut õhu kaudu. Füüsilistest ohuteguritest tulenev terviserisk tuleb viia võimalikult madalale tasemele. Soojuslik mugavus tähendab nii liigmadalate kui ka liiga kõrgete temperatuuride korrigeerimist. Liiga kõrge temperatuuri puhul kuuluvad mõju vähendamise tuntumate soovitude hulka soovitus hoida aknad kinni, kui toas on jahedam kui väljas, kasutada heledaid kardinaid, konditsioneerit või ventilaatorit, tagada võimalus jahutada end jaheda veega ja võimaldada tarbida ohtralt vett.

Lõike 2 kohaselt peab tehisvalgustus ehk kunstlik valgustus tagama eluruumides ühtlase ja hajutatud ning tegvustele vastava valgustatuse ehk valgustiheduse. Kui kunstliku valgustuse ehk tehisvalgustuse valgusallika paigaldamisel on juhitud standardi EVS-EN 12464 „Valgus ja valgustus. Töökohavalgustus. Osa 1: Sisetöökohad“ nõuetest, siis eeldatakse, et valgustatus, sealhulgas psühholoogiline rägustegur ja värviesitusomadused vastavad nõuetele. Tähtis on, et valgustus vastaks ruumis ettenähtud tegevustele. Näiteks silmi koormavad tegevused vajavad tugevamat valgustust kui tantsimine. Tegemist on seni kehtinud nõudega.

Lõike 3 kohaselt peab ruumides olema piisav õhuvahetus ja ruume peab olema võimalik tuulutada, näiteks akende avamisega, st loomulikult teel. Värske õhuvoolu hulga hindamisel on soovitatav arvestada standardi EVS-EN 16798 „Hoonete energiatõhusus. Hoonete ventilatsioon. Osa 1: Sisekeskkonna lähteandmed hoonete energiatõhususe projekteerimiseks ja hindamiseks, lähtudes siseõhu kvaliteedist, soojuslikust keskkonnast, valgustusest ja akustikast“ ja selle Eesti lisa EVS 906 „Mitteeluhoonete ventilatsioon. Üldnõuded ventilatsiooni- ja ruumiõhu konditsioneerimissüsteemidele“ nõudeid. Tegemist on seni kehtinud nõudega.

Paragrahvis 5 sätestatakse nõuded hügieeni tagamiseks. Selleks peab laagris olema külma- ja soojaveearustus, heit- ja reovee kanaliseerimise võimalus ning tingimused hügieeniliseks tualeti kasutamiseks ja pesemiseks.

Hügieeniliste pesemisvõimaluste ja tualeti kasutamise tagamiseks tuleb arvestada, et kõik noored peavad saama end pesta, kasutada tualetti ja teha muid hügieenitoiminguid võttes arvesse laagris pakutavate tegevuste iseloomu, üldisi tingimusi ja laagri päevakava. Määrus nr 7 reguleerib duššide ja tualettpottide arvu, kuid nii täpset nõuet enam ei kehtestata. Seega peab iga laagripidaja jälgima, et hügieenitoimingute jaoks on vajalikul määral dušše ja tualettpotte, et toimingud saaksid tehtud laagri päevakava arvestades. Isikliku hügieeni tagamine on oluline nakkuste leviku vähendamiseks ja vältimiseks.

Rahvatervishoiuseaduse § 22 lõike 2 kohaselt peab joogivesi olema nähtavas kohas, kättesaadav ja tasuta ning vastama veeseaduses ja [selle § 85 lõike 2 alusel kehtestatud](#) joogiveele kehtestatud nõuetele. Igaühe õigus veele võimaldab realiseerida inimese õigust elule, tervise kaitsele ja inimväärikusele.

Paragrahvis 6 sätestatakse nõuded ruumide sisustusele.

Lõikes 1 on sätestatud üldine nõue, et ruumide sisustus peab vastama noorte vanusele ja arvule laagris ning olema kergesti puhastatav ja vajaduse korral desinfitseeritav. Kergesti puhastatavus on oluline, kuna keerulisemat puhastusprotseduuri vajavad pinnad võivad jääda mustaks, mis omakorda võib põhjustada hallituse teket või ka nakkusohtu. Pragudesse ja konarlikele pindadele kogunevad bakterid ja hallitus, mis võivad ohustada tervist. Sisustus tuleb valida selliselt, et noored ei saaks end sellega tahtmatult vigastada (nt vältida kergesti purunevaid materjale ja teravaid servi või nurki, millega noor võib endale sisse löigata) ning mööbel peab vastama noorte pikkusele. Tegemist on seni kehtinud nõudega.

Lõike 2 kohaselt peab igal noorel olema isiklik magamiskoht. Oma magamiskohaks loetakse ka eraldi magamiskohta naril, voodis, magamismatil või madratsil. Oma magamiskohaks ei loeta varianti, kus mitu last magab kõrvuti samas voodis, magamismatil või madratsil. Tegemist on seni kehtinud nõude lõdvendamisega. Määruses nr 7 on lubatud magamine ainult voodis.

Laagripidajal ei ole enam kohustust pakkuda voodipesu ja käterätikuid, mis tähendab, et noor võib võtta need kodunt kaasa (sõltub, kuidas laagripidaja seda ette näeb). Kui voodipesu ja käterätikuid pakub laagripidaja, tuleb neid vahetada vastavalt vajadusele, kuid soovituslikult voodipesu vähemalt üks kord seitsme päeva jooksul ja käterätikuid vähemalt kaks korda seitsme päeva jooksul ning kümnepäevase vahetuse korral voodipesu vähemalt üks kord kümne päeva jooksul ja käterätikuid vähemalt kolm korda kümne päeva jooksul. Tegemist on elementaarsete hügieeninõuetega nakkuste leviku vähendamiseks.

Lõike 3 kohaselt peab laagris oleval noorel olema võimalus paigutada isiklikke riideid ja tarbeesemeid eluruumis viisil, mis tagab vähemalt osade asjade, milliseid noor peab vajalikuks, kotist välja võtmise ja paigutamise privaatset teiste pilkude eest varjatuna. Nõude eesmärk on tagada laagri toimumise ajaks võimalus hoida oma asju mujal kui kotis, kust asjade kättesaamine on keeruline, samuti on asjade kotis hoidmisel võimatu tagada puhaste ja määrduvad esemete lahushoidmine. Laagripidajale on jäetud valikuvõimalus, millise sisustuselemendi ta selle nõude täitmiseks valib, kuid vähemalt soovitud asjade hoidmiseks kasutatav koht peaks olema privaatne ja võimaluse korral ka lukustatav.

Lõike 4 kohaselt peab laagris olevatel lastel olema võimalus riiete ja jalanõude kuivatamiseks. Kuivatamiseks võib kasutada riidekuivatusruumi või -kappi, võimaluse korral ka pesukuivatit. Märjade üleriie ja jalanõude kuivatamiseks võib kasutada ka nagisid ja resti. Tegemist on seni kehtinud nõudega.

Lõike 5 kohaselt peavad laagris olema esmaabivahendid ning need peavad olema noortele kättesaadavas kohas. Seni kehtinud määruses ei ole see sõnaselgelt nõutud. Samas ei ole tegemist uue nõudega, sest teenuse ohutuks osutamiseks nõuti esmaabivahendite olemasolu ja kättesaadavust ka seni. Laagris võib lastel tekkida traumasid ja vigastusi, mistõttu peab olema tagatud võimalus (sh lapsel endal) kasutada esmaseid abivahendeid.

Vajaminevate esmaabivahendite nimekirja, kogus ja asukoht sõltuvad paljudest teguritest, sealhulgas noorte püsilaagri suuruselt, laagrivahetuse suuruselt, tekkivatest ohtudest, meditsiiniteenuste kättesaadavusest jne. Vahendite valimisel võib inspiratsiooniks kasutada Tööinspektsiooni koostatud esmaabivahendite näidisloetelu ([Esmaabivahendid | Tööelu portaal](#)). Näidisloetelu on küll suunatud tööandjatele, kuid annab ettekujutuse võimalikest esmaabivahenditest, mille lisamist noorte püsilaagri esmaabivahendite hulka võiks laagripidaja kaaluda.

Esmaabivahendite hulgas ei tohiks olla ühtegi ravimit, sest noor ei pruugi olla teadlik tema jaoks võõra ravimi sobimatusest või allergia tekkimise võimalusest. Seega peaksid ravimid, mida inimene võtab, olema temaga kaasas, mitte noorte püsilaagri esmaabikomplektis.

Paragrahvis 7 sätestatakse nõuded ruumide korrashoiule.

Lõike 1 kohaselt peavad ruumid olema korras ja puhtad. Nõue on oluline vigastuste vältimiseks ja nakkuste leviku vähendamiseks. Ruume tuleb puhastada ja korrastada vastavalt vajadusele, eelistatult vähemalt üks kord päevas. Tegemist on seni kehtinud nõudega.

Lõike 2 kohaselt tuleb eluruumide ja sisustuse puhastamisel kasutada kemikaaliseaduse nõuetele vastavaid asjakohaseid puhastusaineid ja -vahendeid vastavalt kasutusjuhendile. Pindade desinfitseerimiseks ja kahjulike organismide tõrjeks tuleb kasutada biotsiidiseaduse nõuetele vastavaid biotsiide vastavalt kasutusotstarbele ja -juhendile. Nõuetekohaste puhastusainete ja -vahendite ning biotsiidide kasutamine vastavalt kasutusjuhendile tagab, et valitud vahendid täidavad oma eesmärgi ning võimalik kahju nii tervisele kui ümbritsevale keskkonnale on võimalikult väike. Tegemist on üldjoontes seni kehtinud nõudega, mida on veidi täpsustatud. Lisatud on kahjulike organismide tõrje, kuna laagris võib lisaks desinfitseerimise vajadusele ilmned ka vajadus tõrjuda putukaid (nt sääsed, sipelgad ja puugid), närilisi (nt hiired ja rotid) jne.

Paragrahvis 8 on sätestatud nõuded sportimistegevustele ja õues korraldatavatele tegevustele.

Lõike 1 kohaselt peavad noorte püsilaagri spordiväljaku mängu- ja võimlemisvahendid, nende konstruktsioon, mõõtmed ja pindade viimistlus olema ohutud ning võimaldama noortele eakohast, mitmekesist ja arendavat tegevust.

Mängu- ja võimlemisvahendite ohutuse ja nõuetekohasuse hindamisel on abiks standardid või tootjate juhendid.

Sportlikud tegevused peavad vastama noorte vanusele, tervises seisundile ja füüsilisele ettevalmistusele. Seejuures tuleb arvestada noorte püsilaagri suunitlust. Vajaduse korral tuleb kasutada turvavarustust – (nt ronimisradadel tuleb kasutada julgestusvahendeid, kergliikuriga liikumisel kiivrit jms).

Suurt tähelepanu tuleb pöörata vigastuste ennetamisele. Tervise Arengu Instituudi hinnangul on laste ja noorte surmaga lõppenud vigastused tõusuteel. Eesti naasis vigastusjuhtude arv 2022. aastal 174 632 juhuga COVID-19 kriisi eelse taseme lähedale. Kuni 24-aastaste laste ja noorte vigastused moodustavad neist 36%. Peamised laste ja noorte vigastuste põhjused on kukkumised (43%), enese esemete pihta äralöömised ja muljumised (eluta mehaanilise jõu toime, 33%) ning hammustused ja kriimustused, mille on tekitanud teised elusolendid (elusolendi mehaanilise jõu toime, 10%).²

Tegemist on seni kehtinud nõudega.

Lõike 2 kohaselt peab supluskoht, kus laagrinoored suplevad, vastama veeseaduse alusel suplusveele ja supelrannale kehtestatud nõuetele. Suplemiseks mõeldud veekogu veekvaliteet peab olema kooskõlas suplusveele ja supelrannale veeseaduse § 91 lõike 2 alusel [määrusega](#) kehtestatud nõuetega.

Laagri noori tuleb viia suplema avalikku [supluskohta](#), mis peab olema uuritud ja vastama nõuetele, et tagada ohutus. Ujumiseks ei sobi veekogud, mille veekvaliteeti ametlikult ei kontrollita.

² Tervise Arengu Instituut. [Laste ja noorte surmaga lõppenud vigastused on tõusuteel](#)

Tegemist on seni kehtinud nõuete kaasajastamisega seoses suplusveele ja supelrannale kehtestatud nõuete liikumisega veeseaduse alla.

Paragrahvis 9 on sätestatud nõuded juhendajate arvule.

Alla 18-aastaste puhul nende ujulasse, basseini, veekeskusesse või veekogu avalikku supluskohta ujuma viimisel peab iga kümne sellise noore kohta olema vähemalt kaks täiskasvanut. Nende ülesanne kõrgendatud ohu keskkonnas on noori jälgida, juhendada ja vajaduse korral abi osutada. Ujumisel ja suplemisel tagatud piisav järelevalve on oluline turvalisuse komponent. Tegemist on seni kehtinud nõudega.

Paragrahvis 10 nähakse ette määruse jõustumise aeg, mis on 1. september 2025. a, mil jõustub noorsootöö seaduses sätestatud volitusnorm, mis on määruse aluseks. Samal päeval jõustub ka rahvatervishoiu seadus, millega tunnistatakse kehtetuks rahvatervise seadus, mistõttu muutub määrus nr 7 kehtetuks.

IV Määruse eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Euroopa Liidu õigusaktidega ei ole kehtestatud nõudeid noorte püsilaagritele, sest noorte tervisekaitse on riigisisene küsimus ning lahendused olenevad riigis noortele pakutavatest teenustest.

V Määruse mõjud

Uue määruse eelnõuga on kehtestatud paindlikumad ja kaasajastatud nõuded noorte püsilaagritele: tähelepanu on pööratud noorte püsilaagri keskkonnatingimuste ja sisekliima parameetrite parandamisele ning vigastuste ennetamisele. Määrusel on õiguskorda korrastav ja positiivne mõju.

Eelnõu avaldab mõju järgmistes mõjuvaldkondades: sotsiaalne mõju, mõju majandusele ja mõju riigivalitsemisele.

Sotsiaalne mõju (mõju tervisele ja heaolule)

Sihtrühm: püsilaagrites viibivad noored

Püsilaagrites osales 2023. aastal kokku 18 903 noort vanuses 7–26 aastat.³ Kõikidest samas vanuses noortest (01.01.2024 seisuga 293 021⁴) moodustab sihtrühm 6,5%. Mõjutatud sihtrühma suurus on keskmine.

Määruse nõuete täitmisega toetatakse noorte tervislikku arengut, puhkeaja veetmist ja turvalisust. Samuti väheneb muudatuste jõustumisel mitmete vigastuste ja tervisekahjustuste tekke risk. Kuuma ilmaga vee ja varju tagamine vähendab ülekuumenemise ja dehüdratsiooni ohtu ning esmaabivahendite kättesaadavuse nõue võimaldab kiiret sekkumist ja hoiab ära vigastuste süvenemise.

Kokkuvõttes paraneb muudatuste jõustumisel laagris osalevate laste turvalisus ning väheneb vigastuste ja tervisekahjustuste tekke risk, kuid tegemist on positiivset laadi muudatustega, millega kohanemiskahju ei teki, mistõttu võib mõju ulatust lugeda keskmiseks. Mõju avaldumise sagedus on väike. Kuivõrd tegemist on laste turvalisust ja tervist positiivselt mõjutavate muudatustega, siis ebasoovitavaid mõjusid ei kaasne.

³ Villum, B. (2023). Noorte püsi- ja projektlaagrite lõpparuanne. Tallinn: Haridus- ja Noorteamet.

⁴ Statistikaamet. [RV0212: RAHVASTIK AASTA ALGUSES JA AASTAKESKMINE RAHVAARV SOO JA VANUSE JÄRGI. Statistika andmebaas.](#)

Eelnevat arvesse võttes on tegemist olulise mõjuga.

Mõju majandusele (mõju ettevõtete ja vabaühenduste halduskoormusele)

Sihtrühm: noortelaagreid korraldavad ettevõtted

Noortelaagrite korraldajaid on EHIS-e andmetel kokku 96, neist 23 on äriühingud, 62 mittetulundusühingud, kümme tegutseb kohaliku omavalitsuse haldusalas ja ühe laagri omanik on riigiasutus.⁵ Kõikidest majanduslikult aktiivsetest ettevõtetest, mida oli 2024. aastal 158 378⁶, moodustab sihtrühm alla 1%, seega on sihtrühma suurus väike.

Määruse kehtestamine annab laagripidajale selguse selle kohta, millised nõuded kehtivad noorte püsilaagri maa-alale, hoonetele, ruumidele, korrashoiule ja terviseriskide ennetamisele. Määruse rakendamine ei avalda märkimisväärset mõju juba tegutsevatele noorte püsilaagrite korraldajatele, kuna enamik nõudeid ei ole uued. Küll aga võib kaasneda vähene halduskoormus, kui laagrit korraldavad ettevõtte omab või rendib maa-ala või ruume, mis ei vasta määrusega kehtestatud nõuetele.

Kui olemasolev laagripaik ei vasta kehtestatud nõuetele, võib uue asukoha leidmine kaasa tuua aja- ja tööjõukulu. Püsiruumide olemasolu korral võib nende seisukorrast sõltuvalt kaasneda mõõdukas kohanduskulu, et viia ruumid või väliala vastavusse täiendatud nõuetega, näiteks esmaabitarvikute soetamine ja varjualuse olemasolu tagamine.

Noorte püsilaagrite korraldajatele avaldub mõju on väheoluline.

Mõju riigivalitsemisele

Sihtrühm 1: Terviseamet

Määruse kehtestamine hõlbustab järelevalvet ja toob selguse järelevalve tegemisse. Terviseamet saab lähtuda kindlatest nõuetest, kuid arvestab seejuures terviseohutuse hindamisel määruse seletuskirjas nimetatud standardite nõudeid. Mitmete määrusesätete selgemaks ja mõõdetavamaks muutmine ning paljude nõuete eemaldamine lihtsustab kontrollide läbiviimist ja lühendab inspektori tööaega ühe järelevalvemenetluse kohta keskmiselt 1–2 töötunni võrra. Seega võib üldine mõju järelevalvele olla neutraalne või mõnevõrra väheneda – see sõltub reguleeritavate üksuste arvust ja nende valmisolekust koostöös.

Sihtrühm 2: noortelaagrite korraldajad riigi või kohaliku omavalitsuse haldusalas

Muudatuste mõju avaldub noortelaagreid korraldavatele riigiasutustele ja kohalikele omavalitsustele. EHIS-e andmetel tegutseb munitsipaal- või riigiomandis 13 noortelaagrite korraldajat.⁷

Laagri toimumiskoha kohandamise või uue asukoha otsimise vajaduse korral kaasneb vähene halduskoormus, mida on täpsemalt kirjeldatud majandusliku mõju all (avaldub mõju on sama, mis erasektoris tegutsevatele püsilaagri korraldajatele). Avaldub mõju on väheoluline.

VI Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

⁵ Eesti hariduse infosüsteem. [EHIS: Avalik.](#)

⁶ Statistikaamet. [ER021: STATISTILISSE PROFIILI KUULUVAD ETTEVÕTTED TEGEVUSALA \(EMTAK 2008\) JÄRGI. Statistika andmebaas.](#)

⁷ Eesti hariduse infosüsteem. [EHIS: Avalik.](#)

Määruse rakendamisega ei kaasne kohalikele omavalitsustele ega riigieelarvele märkimisväärseid lisakulutusi, pigem kulud vähenevad edaspidi. Seniste nõuete muutmise tõttu on ühekordse kuluna vajalik Terviseameti järelevalve süsteemi MEIS muudatusteks kokku 8 700 eurot IT-arendusteks. Seda taotletakse RES 2026-2029 raames.

Lisaks on kuluartiklilis esmaabivahendite soetamise nõue. Samas on eemaldatud nõuded tualetipottide, duššide ja valamute täpse arvu ning voodipesu tagamise kohta, mis teatud tingimustel võimaldavad kokkuhoidu.

VII Eelnõu koostöölastamine

Määruse eelnõu esitatakse koostöölastamiseks eelnõude infosüsteemi EIS kaudu teemaga seotud ministeeriumidele ning arvamuse avaldamiseks Terviseametile, Eesti Linnade ja Valdade Liidule ja MTÜ-le Eesti Laagrikorraldajate Liit.

VIII Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. septembril 2025. a, mil jõustuvad noorsootöö seaduse muudatused, sealhulgas määruse aluseks olev volitusnorm. 1. septembril 2025. a jõustub ka rahvatervishoiu seadus, millega tunnistatakse kehtetuks rahvatervise seadus, sealhulgas muutub kehtetuks määrus nr 7.